

በሥዕል የተደገፈ የዕባዳዎች አፈጻጸም ፍቅህ

የእስላም ዝርዝር ሕግጋት ትምህርት በቀላል አቀራረብ

ጦሃራ	ሶላት	ጾም	ዘካ	ሐጅ

ዶክተር ዐብዱላህ ባህማም

ተርጓሚ

ሙሐመድ ጀማል ሙኽታር

የኩሱፍና ኹሱፍ ሶላት

17

የኩሱፍና ኹሱፍ ሶላት

የጸሐይ ግርዶሽ

የጸሐይ ብርሃን ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል በቀን መጥፋት፡፡

የጨረቃ ግርዶሽ

በሌሊት የጨረቃ ብርሃን ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል መጥፋት፡፡

ማውጫ

ከኩሱፍና ኹሱፍ በስተጀርባ ያለው ጥበብ

አላህ ﷻ ባሮቹን ወደርሱ ይመለሱ ዘንድ የሚያስፈራራባቸው ከምልክቶቹ ውስጥ ሁለት ምልክቶች ናቸው፡፡ ነቢዩ ﷺ ፡- ‹‹ፀሐይና ጨረቃ በአንድ ሰው መሞትም ሆነ መኖር ምክንያት አይጋረዱም፤ አላህﷻ ባሮቹን የሚያስፈራራባቸው ከምልክቶቹ ውስጥ የሆኑ ሁለት ምልክቶች ብቻ ናቸውና ግድርዶሽ ሲጥልባቸው ወደ ሶላት ተጣደፉ፡፡››(1) ብለዋል፡፡

(1) በአቡ ዳዉድ የተዘገበ

የኩሱፍና የኹሱፍ ሶላት

የኩሱፍና የኹሱፍ ሶላትን የሚመለከቱ ድንጋጌዎች

ሶላቱ የጠበቀ ሱንና ነው። ነቢዩ ﷺ :- ‹‹ፀሐይና ጨረቃ ከአላህﷻ ምልክቶች (ታምራት) ውስጥ የሆኑ ሁለት ምልክቶች ናቸውና በአንድ ሰው መሞትም ሆነ መኖር ምክንያት አይጋረዱም። ያንን (ግርዶሹን) ባያችሁ ጊዜ አላህን ለምኑ፣ተክቢራ አድርጉ፣ስገዱ፣ምጽዋት ስጡ።››[1] ብለዋል።

የኩሱፍና የኹሱፍ ሶላት ወቅት

- ወቅቱ የፀሐይ ወይም የጨረቃ ግርዶሹ ከጀመረበት ጊዜ አንስቶ ግርዶሹ እስከሚጠራበት ጊዜ ድረስ ነው።

- ሰጋጁ ግርዶሹ ቢሄድ እንኳ ሶላቱን ያሟላል። ከተሰገደ በኋላ ግርዶሹ ቢቀጥል ሶላቱ በድጋሜ አይሰገድም። ሙስሊሞች ዱዓእና እስትግፋሩን ይቀጥሉበታል።

የኩሱፍና የኹሱፍ ሶላት አሰጋገድ

ዓኢሻ (ረዐ) እንዲህ ብለዋል:- ‹‹በአላህ መልእክተኛ ﷺ ዘመን የፀሐይ ግርዶሽ ተከስቶ የአላህ መልእክተኛ ﷺ ሰዎችን አሰገዱ፤(በኹሱፉ ሶላት) የተራዘመ ቅያም ቆሙ፣ከዚያ ሩኩዕ አድርገው ረዘም ያለ ጊዜ ቆዩ። ከሩኩዕ ቀና ብለው ከመጀመሪያው ቅያም አነስ ያለ ግን የተራዘመ ቅያም ቆሙ፤ከዚያም ከመጀመሪያው ሩኩዕ አነስ ያለ ግን የተራዘመ ሩኩዕ አደረጉ። በመቀጠል ሱጁድ ወርደው የተራዘመ ሱጁድ አደረጉ። በሁለተኛው ረክዓም በመጀመሪያው ረክዓ ያደረጉትን አደርገው ሲያበቁ ፀሐይ ጠርታለች። ከዚያ ለሰዎች ኹጥባ አደረጉና አላህን በማመስገን አወደሱት፤በመቀጠልም ‹‹ፀሐይና ጨረቃ ከአላህﷻ ምልክቶች (ታምራት) ውስጥ የሆኑ ሁለት ምልክቶች ናቸውና በአንድ ሰው መሞትም ሆነ መኖር ምክንያት አይጋረዱም። ያንን (ግርዶሹን) ባያችሁ ጊዜ አላህን ለምኑ፣ተክቢራ አድርጉ፣ስገዱ፣ምጽዋት ስጡ።››[2]

አሉ ብለዋል።

በዚህም መሰረት የፀሐይ ወይም የጨረቃ ግርዶሽ ሲከሰት :-

1. ‹‹አስ'ሶላቱ ጃሚዓ›› ተብሎ ለሶላቱ ጥሪ ይደረጋል።

2. ሰዎች ከተሰበሰቡ በኋላ ኢማሙ ድምጽ ከፍ አድርጎ የሚቀራባቸውን ሁለት ረዣዥም ረክዓዎች ያሰግዳል። በመጀመሪያው ረክዓ ፋቲሓንና ረዥም የሆነ አንድ ሱራ ይቀራል፣ከዚያ ሩኩዕ አድርጎ በሩኩዑ ላይ ለረዥም ጊዜ ይቆያል። ከሩኩዑ ‹‹ሰምዐል'ሏሁ ልመን ሐምደህ፣ረብ'በና ወለከል ሐምዱ›› እያለ ቀና ይላል። ከዚያም ፋቲሓና ከበፊቱ አጠር ያለ ሱራ ይቀራል። በመቀጠልም ሩኩዕ ያደርግና ከበፊቱ አነስ ያለ ረዥም ቆይታ ያደርጋል። ከዚያም ‹‹ሰምዐል'ሏሁ ልመን ሐምደህ፣ረብ'በና ወለከል ሐምዱ›› እያለ ከሩኩዕ ቀና ብሎ ሱጁድ በመውረድ ሁለት የተራዘሙ ሱጁዶችን ያደርጋል። በሁለቱ ሱጁዶች መካከል የሚቀመጥ ሲሆን ቆይታው አጠር ያለ ይሆናል። ከሁለተኛው ሱጁድ ተክቢራ ብሎ ቀና ይላል። ሁለተኛውን ረክዓም ቆይታው ከመጀመሪያው ረክዓ አጠር ያለ ከመሆኑ ውጭ በቅያሙ፣በሩኩዑና በሱጁዱ ተመሳሳይ በሆነ ሁኔታ ያሰግድና ለተሸሁድ ተቀምጦ ሶላቱን በሰላምታ ያጠናቅቃል።

የኩሱፍና የኹሱፍ ሶላት ሱንናዎች

1. በጀማዓ መስገድ። በነጠላ ቢሰገድም ምንም የለበትም።

2. የሚሰገደው በመስጊድ ሆኖ ሴቶች መጥተው ቢሰግዱት አይከለከልም።

3. ግርዶሹ ጠርቶ ካልሆነ በስተቀር ሶላቱን በቅያሙ፣በሩኩዑና በሱጁዱ የተራዘመ እዲሆን ማድረግ። ግርዶሹ ጠርቶ ካሆነ ግን አሳጥሮ ይጨርሳል።

4. ሁለተኛው ረክዓ በቅያሙ፣በሩኩዑና በሱጁዱ ከመጀመሪያው ረክዓ ያጠረ መሆን።

5. ከሶላቱ በኋላ ሰውን መምከር፣የአላህን ኃያልነትና ቻይነቱን እንዲገነዘቡ ማሳሰብ፣ከግርዶሽ በስተጀርባ ያለው ጥበብ ምን እንደሆነ ማብራራት፣ሰናይ ተግባራትን እንዲሰሩና ከእኩይ ሥራ እንዲታቀቡ መቀስቀስ።

6. አላህ ምህረቱን ያወርድ ዘንድ

(1) በቡኻሪና ሙስሊም የተዘገበ
(2) በቡኻሪ የተዘገበ

ዱዓእ፣ተማጽኖ፣እስትግፋር፣ሶደቃና ሌሎች የትሩፋት ሥራዎችን ማብዛት።

7. በኩሱፍ እጆችን በዱዓእ ጊዜ ከፍ ማድረግ የተፈቀደ ነው። ዐብዱረሕማን ብን ሰሙራ ባስተላለፉት መሰረት ‹‹ነቢዩ ﷺ በሶላት ላይ ሆነው እጆቻቸውን ወደ ላይ እንዳደረጉ ወደሳቸው መጣሁ።››[1] ብለዋልና።

(1) በሙስሊም የተዘገበ

መመሪያዎች

1. ግርዶሹ ካለፈ በኋላ እንጂ መከሰቱ ያልታወቀ ከሆነ ሶላቱ ተሰግዶ አይከፈልም፡፡
2. በዘመናዊው ሳይንስ የፀሐይና የጨረቃ ግርዶሽ መንስኤ መታወቁ አላህ ﷻ ባሮቹን የሚያስፈራራባቸው ሁለት ምልክቶቹ መሆናቸውን አያስቀርም፡፡ በመሆኑም አንድ ሙስሊም ግርዶሹን በመመልከትና በመጠባበቅ ሳይሆን በአላህ ዕባዳና በዱዓእ ሊጠመድ ይገባል፡፡ አቡ በክራ ባስተላለፉት መሰረት ‹‹በአላህ መልእክተኛ ﷺ ዘመን የፀሐይ ግርዶሽ ተከስቶ (ነቢዩ ﷺ) ኩታቸውን እየጎተቱ ተጣድፈው ወጡ . . ›› ብለዋል፡፡ ይህም ነቢዩ ﷺ ለአላህ ያላቸው ፍርሃት ምን ያህል ከባድ እንደሆነ ያመለክታል፡፡
3. አንድ ሰው ለኩሱፍ ሶላት አንድ ረክዓ ደረሰ ሊባል የሚችለው በመጀመሪያው ሩኩዕ ከደረሰ ብቻ ነው፡፡ የመጀመሪያው ሩኩዕ ያመለጠው ሰው በሁለተኛው ሩኩዕ ቢደርስ ረክዓው አምልጦታልና ኢማሙ ካበቃ በኋላ በተመሳሳይ ሁኔታ ሰግዶ ረክዓውን ማሟላት ይኖርበታል፡
4. የኩሱፍ ሶላት፣መስገድ በሚከለከልባቸው ወቅቶችም ቢሆን ይሰገዳል፡፡
5. የፀሐይና የጨረቃ ግርዶሽ ሶላት በዓይን እስካልታየ ድረስ ግርዶሽ ይከሰታል በሚል ወሬ ብቻ አይሰገድም፡፡

